

PATRIARHIA ROMÂNĂ
SECTORUL COMUNICAȚII ȘI RELAȚII PUBLICE
CENTRUL DE PRESĂ BASILICA
BIROUL DE PRESĂ

PALATUL PATRIARHIEI

ALEEA DEALUL MITROPOLIEI 25, 040163 BUCUREȘTI IV, ROMÂNIA

Telefon: + 40 21 406 71 67 Fax: + 40 21 406 71 72

E-mail: presa@patriarhia.ro, <http://www.patriarhia.ro>

27 mai 2009

În atenția Agenției de știri *Basilica* a Patriarhiei Române

Cuvântul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, rostit la *Praznicul Înălțării Domnului* (28 mai 2009), în Catedrala Patriarhală *Sfântul Mare Mucenic Gheorghe* din Constantinopol:

ÎNĂLȚAREA DOMNULUI LA CER – SLAVA OMULUI ÎNDUMNEZEIT

Cu adevărat mare este bucuria pe care o trăim astăzi! Ne bucurăm că împreună-slujirea și convorbirea cu Sanctitatea Voastră ne oferă binecuvântat prilej de a trăi în unitatea Duhului și în legătura păcii (cf. Efeseni 4, 3). Astăzi, îndeosebi, la praznicul Înălțării Domnului, ne bucurăm de încununarea tainei de ridicare în slavă veșnică a firii noastre umane, și prin ea, a întregii creații, „nu de la cele mai dedesubt ale pământului la cele pământești, ci de la cele pământești la cerul cerului și până la tronul de dincolo de acestea al Celui ce peste toate stăpânește”, cum atât de frumos spune Sfântul Grigorie Palama¹.

Sanctitatea Voastră,

Taina minunată a Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos la cer îmbracă semnificații multiple și profunde. Dintre ele, dorim să evidențiem doar trei.

1) Înălțarea Domnului înseamnă îndumnezeirea umanului

*Înălțarea cu trupul la cer a Mântuitorului nostru Iisus Hristos reprezintă în primul rând ridicarea firii umane la slava divină, la o demnitate și o cinste nemaiîntâlnite până atunci. „Și cu milostivire înălțând firea noastră cea căzută ai pus-o să șadă împreună cu Tatăl”, se spune în *Penticostar*², iar Sfântul Ioan Hrisostom spune că, prin Înălțarea lui Hristos, firea noastră umană „a trecut mai presus de îngeri, s-a înălțat peste arhangheli, peste heruvimi și serafimi, și nu s-a oprit până ce a șezut pe tronul lui Dumnezeu”³.*

Slujba Vecerniei praznicului Înălțării Domnului arată că Înălțarea Domnului este ieșirea deplină din întunericul morții și al iadului și intrarea în lumina cerească a vieții veșnice, adică ridicarea firii noastre umane în iubirea Preasfintei Treimi și primirea ei pe tronul slavei divine: „Îngerii se minunează văzând un om mai presus decât ei. Tatăl primește în sânuri pe Acela pe Care Îl are în sânuri de-a pururea; Duhul Sfânt poruncește

¹ Sf. Grigorie Palama, „Omilia 21 - La Sfânta Înălțare”, în *Omilii*, vol. II, Ed. Anastasia, București, 2004, pp. 7-8.

² „Slujba Înălțării Domnului - Vecernia Mare”, *Stihira V idiomela, Penticostar*, EIBMBOR, București, 1999, p. 245.

³ Sf. Ioan Gură de Aur, „Cuvânt la Înălțarea Domnului”, în *Predici la duminici și sărbători*, Ed. Bunavestire, Bacău, 2005, p. 20.

tuturor îngerilor Săi: Ridicați, căpetenii, porțile voastre! Toate neamurile bateți din palme, că S-a suit Hristos unde era mai înainte”⁴.

Această înălțare a umanului a fost posibilă pentru că Hristos Cel Înălțat întru slavă nu a lepădat firea umană, ci a asumat-o total și a condus-o în însuși centrul vieții Sfintei Treimi. Hristos nu Se întoarce la ceruri și nu Se înfățișează Tatălui numai ca Dumnezeu, ci și ca Om, ca pe noi oamenii să ne facă fii după har ai Tatălui ceresc în slava împărăției cerurilor (cf. Ioan 1, 12 și 17, 24).

Teologia ortodoxă învață că Înălțarea lui Hristos întru slavă și șederea Sa de-a dreapta Tatălui reprezintă deplina îndumnezeire a umanității Lui și eternizarea umanului în Dumnezeu, pnevmatizarea sau transfigurarea desăvârșită a trupului Său omenesc, adică ridicarea lui supremă la starea de „mediu transparent al iubirii infinite a lui Dumnezeu”⁵ – după cum spune Părintele Dumitru Stăniloae. Omul este ridicat la cinstea supremă, în maximă apropiere și comuniune desăvârșită cu Creatorul său, în chiar intimitatea existenței divine a Preasfintei Treimi. Astfel, se vede că Înălțarea omului în slava divină a fost scopul coborârii sau al întrupării Fiului lui Dumnezeu. Într-o predică la sărbătoarea Înălțării Domnului, Sfântul Grigorie Palama arată că Hristos „S-a înălțat în slavă și a intrat în Sfânta Sfintelor cea nefăcută de mână și a șezut de-a dreapta măririi în ceruri, pe același tron al dumnezeirii, pentru ca de-aceiași dumnezeire să facă (părtașă n.n.) firea noastră cu care S-a amestecat (unit n.n.)”⁶. Așadar, Înălțarea lui Hristos întru slavă înseamnă îndumnezeirea și preaslăvirea omului în iubirea veșnică a lui Dumnezeu.

2) Hristos Cel înălțat în slavă devine Viața vieții creștinului

Ridicarea supremă a omenității lui Hristos în centrul slavei al Sfintei Treimi, așezarea ei de-a dreapta Tatălui, nu înseamnă însă ruperea comuniunii cu ucenicii Săi, nu înseamnă izolarea sau distanțarea Lui de cei ce cred în El. Oricât de paradoxal ar părea, Înălțarea Domnului reprezintă, în același timp, o apropiere supremă a lui Dumnezeu de om. Datorită pnevmatizării sau transfigurării supreme a trupului lui Hristos prin Înălțare, Hristos poate deveni interior celor ce cred în El (cf. Ioan 17, 26). Firea Lui umană, înălțată în intimitatea slavei Sfintei Treimi, devine centrul de transparență al harului divin comunicat oamenilor prin Sfântul Duh, Care face pe Hristos prezent și lucrător în viața creștinilor (cf. Ioan 14, 16-21; 16, 13-15; Galateni 2, 20).

Deci, pnevmatizarea sau transfigurarea deplină a umanului din Hristos nu are doar sensul de ridicare a lui în slava dumnezeiască, ci și unul de interiorizare a prezenței sale în alți oameni, ca sălășluire a lui Hristos Cel răstignit și preaslăvit în cei ce cred în El și-l iubesc pe El, pentru ca ei să devină hristofori (purtători de Hristos), potrivit făgăduinței lui Hristos: „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el” (Ioan 14, 23).

Deci, Dumnezeu-Omul, Cel din ceruri, șade pe tronul dumnezeiesc al slavei și locuiește în inima celor ce-L iubesc. El Se află deodată în intimitatea Sfintei Treimi și în centrul vieții Bisericii, Se înalță întru slavă la cer și coboară tainic în inimile celor de pe pământ (cf. Efeseni 1, 20; 2, 22; 3, 17 și Coloseni 1, 27). În acest sens, Fericitul Augustin spune că Domnul „nu S-a depărtat de cer când S-a pogorât pentru a veni la noi; nu S-a depărtat de noi când S-a înălțat pentru a reveni în cer. Era deja acolo sus, fiind aici jos;

⁴ „Slujba Înălțării Domnului - Vecernia Mare”, Stihira I idiomela, în *Penticostar*, ed. cit., p. 245.

⁵ D. Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. II, EIBMBOR, București, 1996, p. 123. „O inimă omenească bate în Treime” (Stăniloae).

⁶ Sf. Grigorie Palama, *op. cit.*, p. 15.

cum o atestă El Însuși: „Nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer”⁷ (cf. Ioan 3, 13).

În textul liturgic ortodox al sărbătorii Înălțării Domnului se arată același adevăr. Astfel, în Condacul de la sărbătoarea Înălțării Domnului se spune: „Plinind rânduiala cea pentru noi și pe cele de pe pământ unindu-le cu cele cerești, Te-ai înălțat întru slavă, Hristoase, Dumnezeuul nostru, **de unde nicicum nu Te-ai despărțit; ci, rămânând nedepărtat, strigi celor ce Te iubesc pe Tine: Eu sunt cu voi și nimeni împotriva voastră!**”.

3) **Biserica este spațiul ridicării omului la viața veșnică**

Sfântul Grigorie Palama subliniază legătura dintre Taina Înălțării Domnului Hristos și întemeierea Bisericii prin pogorârea Sfântului Duh la Cincizecime când zice că Stăpânul Cel mai presus de ceruri „Se înalță, ori de câte ori Se pogoară, ca pe cele de jos să le aducă împreună cu cele de sus și să întemeieze o singură Biserică, cerească și pământească, întru slava iubirii Sale de oameni. Așadar, bucurându-se, ucenicii s-au întors la Ierusalim și erau pururea în altar, adică aveau mintea la ceruri, și binecuvântau pe Domnul, pregătindu-se pentru primirea binevestită a pogorârii dumnezeiescului Duh”⁸.

Astfel, Biserica este manifestarea sălășluirii lui Hristos, prin Duhul Sfânt, în inimile oamenilor, ea fiind constituită în mod vizibil la Cincizecime ca revărsare a vieții lui Hristos Cel Unul Sfânt în oamenii cei mulți care cred în El, Capul Bisericii, ca aceștia să devină sfinți și fii după har ai lui Dumnezeu (cf. Ioan 1, 12 și Efeseni 2, 18).

Sărbătoarea Învierii Domnului, sărbătoarea Înălțării Domnului și sărbătoarea Cincizecimii sunt legate tainic între ele prin lucrarea Sfântului Duh asupra trupului înviat al lui Hristos, ca prin trupul Lui răstignit, înviat și înălțat în slavă să se reverse apoi viața veșnică divino-umană a lui Hristos în Biserica Sa, ca să o pregătească ca pe o mireasă pentru viața veșnică (cf. Ioan 6, 40 și 47; Romani 6, 22-23; Efeseni 2, 6), pentru slava Împărăției lui Dumnezeu sau slava Ierusalimului ceresc (cf. Apocalipsă cap. 21).

Așadar, Hristos cel Înălțat în slavă este prezent în Biserică prin Duhul Sfânt, îndreptând neconținut viața creștinilor spre Învierea de obște și spre Împărăția cerească a slavei Preasfintei Treimi, potrivit făgăduinței Sale: „Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, îi voi trage pe toți la Mine” (Ioan 12, 32).

Deci, destinația ultimă a Bisericii este Împărăția cerească a Preasfintei Treimi, celebrată ca arvună sau anticipată în Sfintele Taine și în întreaga viață liturgică a Bisericii Ortodoxe. De aceea, se spune că „Biserica este plină de Sfânta Treime” (Origen) și că ea este „antecamera Împărăției Cerurilor” (Sfântul Nicolae Cabasila). Iar o cântare liturgică spune: „În Biserica slavei Tale stând, în cer ni se pare a sta” (Slujba Utreniei).

Sanctitatea Voastră,

În lumina sărbătorii Înălțării Domnului și a Pogorârii Sfântului Duh, problemele lumii de astăzi pe care le-ați amintit ne cheamă, pe de o parte, la misiunea sfântă de a vesti și mai mult Evanghelia iubirii lui Hristos și de a chema oamenii la dobândirea mântuirii și a sfințeniei în Biserica lui Hristos, iar, pe de altă parte, ne cheamă la coresponsabilitate, cooperare, consultare și ajutorare frățească reciprocă în situații dificile.

⁷ Vezi Augustin, *Sermon 263, Pour le jour de l'Ascension*, §2.

⁸ Sf. Grigorie Palama, *op. cit.*, p. 15.

De aceea, noi dorim să ne consultăm periodic cu Patriarhia Ecumenică și cu celelalte Biserici Ortodoxe surori, având conslujirea liturgică drept icoană de lumină și sursă de inspirație pentru coresponsabilitate și conlucrare pastorală și socială.

Slăvitul praznic al Înălțării Domnului ne oferă, încă o dată, prilejul de a exprima dragoste și prețuire deosebită față de venerabilul Tron Ecumenic, acesta fiind primul între Scaunele patriarhale ortodoxe și Biserica Mamă de la care Biserica Ortodoxă Română a primit autocefalia, în anul 1885, și recunoașterea rangului de Patriarhie, în anul 1925.

În același timp, considerăm că, pe baza autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române din anul 1885 și a rangului de Patriarhie din anul 1925, libertatea deplină și demnitatea cea mai înaltă în Biserica lui Hristos cheamă la mai multă coresponsabilitate, conlucrare și împreună-slujire a Ortodoxiei. Astfel, având în vedere chiar cele cuprinse în Tomos-ul de acordare a autocefaliei (25 aprilie 1885) - respectiv faptul că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române este declarat „frate în Hristos“ - acesta are datoria de-a arăta permanent coresponsabilitate fraternă în păstrarea și promovarea credinței ortodoxe și în intensificarea misiunii Ortodoxiei în lume.

Întrucât în cuvântul Sanctității Voastre rostit azi ați reamintit că Biserica Ortodoxă Română, în anul 1885, a fost „proclamată din Biserică fiică, Biserică soră, egală în rang”, aceasta ne obligă să fim mai cooperanți în a păstra și promova valorile Ortodoxiei astăzi.

De asemenea, apreciem, în mod deosebit, dragostea și prețuirea arătate de Patriarhia Ecumenică de Constantinopol față de Mitropolia Țării Românești, oferindu-i mitropolitului de la București, în anul 1776, titlul onorific de „Locuitor al Tronului Cezareei Capadociei”. Acesta ne obligă să prețuim și noi, prin cuvânt și faptă, strălucita moștenire spirituală primită de la Sfinții Capadocieni. În acest sens, dorind să evidențieze odată mai mult personalitatea spirituală deosebită a Sfinților Capadocieni, în general, și pe cea a Sfântului Vasile cel Mare, în special, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la propunerea Noastră, a hotărât proclamarea, în întreg cuprinsul Patriarhiei Române, a anului 2009 ca An comemorativ-omagial al Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei († 379 - de la a cărui trecere la cele veșnice se împlinesc 1630 de ani) și al celorlalți Sfinți Capadocieni.

În acest context, Patriarhia Română publică anul acesta, 2009, în limba română, pentru prima dată, opera omnia (opera integrală) a Sfântului Vasile cel Mare în ediție critică, precum și o serie de studii academice sub titlul „Studia Basiliiana”, cuprinse în trei volume, urmând ca în anii următori să fie publicate și operele integrale ale Sfântului Grigorie de Nazianz și ale Sfântului Grigorie de Nyssa.

La acestea se adaugă și o mulțime de cărți de popularizare care prezintă selectiv și tematic cele mai frumoase învățături ale Sfântului Vasile și ale altor Sfinți Capadocieni, atât de necesare și folositoare duhovnicește pentru clerul și credincioșii Bisericii noastre.

Tot în acest an comemorativ-omagial a fost emisă și o medalie de argint aurit cu chipul Sfântului Vasile cel Mare, pe care o oferim cu multă dragoste Sanctității Voastre și tuturor membrilor Sfântului Sinod al Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol.

În aceeași perspectivă, am hotărât ca, în acest an, Centrul de Pelerinaj Sfântul Apostol Pavel al Patriarhiei Române să intensifice pelerinajele în Capadocia. O dovadă a acestei acțiuni este mulțimea credincioșilor ortodocși români din țară și din Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord (Scandinavia), care s-au alăturat nouă în această călătorie spirituală la Constantinopol și în Capadocia.

De aceea, sperăm ca lumina praznicului Înălțării Domnului să ne călăuzească pașii de pelerini pe urmele marilor Sfinți Capadocieni, ca mărturisitori ai lui Hristos, care

ne cheamă ”să ridicăm ochii și cugetele noastre la înălțime, să ne înălțăm ... spre porțile cerești”⁹, spre iubirea Preasfintei Treimi.

Să priveghem, așadar, și să îndreptăm ochii sufletului nostru către bunurile Împărăției lui Dumnezeu, întrucât Înălțarea Domnului ne cheamă la speranță și iubire, la demnitate și sfințenie, ne înalță dincolo de toate ispitele și căderile lumii acesteia, ne îndeamnă pe fiecare dintre noi la gândire cerească, la dobândirea „gândului lui Hristos” (cf. I Corinteni 2, 16), dăruitor de pace și bucurie duhovnicească.

Ca semn de profundă recunoștință pentru bucuria de a fi coliturghisit astăzi în Catedrala Patriarhală din Constantinopol, dorim să oferim Sanctității Voastre, cu profund respect și iubire frățească, un sfânt potir și un set de sfinte engolpioane din partea Patriarhiei Române, rugând pe Hristos-Domnul să Vă dăruiască pace și bucurie, sănătate și mult ajutor în slujirea Patriarhiei Ecumenice și a comuniunii fraterne panortodoxe.

† DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

BIROUL DE PRESĂ AL PATRIARHIEI ROMÂNE

⁹ „Slujba Înălțării Domnului - Utrenia”, Icos, în *Penticostar*, ed. cit., p. 255.